

a Fővárosi Törvényszék útján
az Alkotmánybíróság részére
Budapest

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV / 113 - 0 / 2014	
Érkezett: 2014 JAN 17.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 5 db	<i>Mur</i>

Tisztelt Alkotmánybíróság!

10

12.Pk.60.325/2013.	
FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 22.	
FŐLAJSTRÓMSZÁM KEZDŐIRATON	12PZ. <i>01.10.</i>
Postán / Gyűjtőpostafiókban / Elektronikusan / E-mailen / Faxon	
Érkezett	2014 JAN 10.
PÉLDÁNY	1 IV
MELLÉKLET	1 KOZTUK
FŐLAJSTRÓMSZÁM ÜTOIRATON	60325/13

Alulírott

[REDACTED]
[REDACTED] a csatolt
meghatalmazás alapján [REDACTED]

képviselőként eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Ítéltábla által 8.Pkf.26.298/2013/4. szám alatt hozott jogerős másodfokú végzéssel szemben

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z t

nyújtok be, amelynek keretében kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az elsőfokú végzésre is kiterjedően a másodfokú végzést semmisítse meg.

1. A panaszos mint megválasztott elnök a Magyar Kétfarkú Kutya Párt nyilvántartásba vételére irányuló kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Törvényszéken, a párt nyilvántartásba vételét azonban a Fővárosi Törvényszék a 12.Pk.60.325/2013/5. számon meghozott végzésével elutasította. A kérelmező fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 8.Pkf.26.298/2013/4. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta, mivel álláspontja szerint a párt választott neve sérti a névvalódiság és a névszabatosság követelményét, továbbá a pártalapítók nyilvánosság előtt tett nyilatkozatai a pártalapítás „komolyságát” megkérdőjelezik.

2. A jogerős végzés az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint sérti a panaszosnak az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésben elismert, egyesüléshez való jogát, valamint az annak részét képező, az Alaptörvény VIII. cikk (3) bekezdésében elismert pártalapításhoz való jogát. A panaszt az indítványozó mint a megalapított Magyar Kétfarkú Kutya Párt megválasztott elnöke – ekként az elutasított nyilvántartásba vételi kérelem előterjesztője – nyújtja be, mivel a Magyar Kétfarkú Kutya Párt jogerős bírósági nyilvántartásba vétel hiányában nem jött létre.

3. A panaszos a rendelkezésére álló rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A bírói döntést annak alaptörvény-ellenessége érdemben befolyásolta, hiszen az elutasította a Magyar Kétfarkú Kutya Párt nyilvántartásba vételét. A jelen ügyben felvetett kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű, mivel arra irányul, hogy az állami szervek milyen mélységű tartalmi kontrollt gyakorolhatnak a pártok nyilvántartásba vétele során. A másodfokú végzést a panaszos jogi képviselője 2013. december 11-én kapta kézhez, így a hatvannapos törvényi határidőn belül kerül benyújtásra a panasz.

4. A támadott végzés szerint a névvalódiság követelményének a Magyar Kétfarkú Kutya Párt elnevezés azért nem felel meg, mert megtévesztésre alkalmas, mivel a választott név a szervezet céljával kapcsolatba nem hozható, nem utal a szervezet alapszabályban rögzített tevékenységére, nem társítható olyan politikai intézménnyel, amely a közhatalomban való részvételt jelképezhetné, illetve nem fejezi ki egy politikai szervezet társadalmi jelentőségét, ténylegesen deklarált célját. A névszabatosság követelményét pedig azért sérti a választott név, mivel „az általános erkölcsi felfogással ellentétes, méltatlan képzettársításra adhat alapot, ezáltal a névalkotás társadalmi követelményeinek nem felel meg.” A végzés álláspontom szerint a névvalódiság és a névszabatosság követelményét olyan módon értelmezte, mely a feltétlenül szükségesnél jobban korlátozza az egyesülési szabadságot.

4.1. Az egyesületek névválasztása az Alaptörvény VIII. cikk (2) bekezdésében elismert, az egyesüléshez való jog védelmi körébe tartozik, mivel a törvényi keretek között az egyesület magánautomóniájának része, hogy milyen néven kívánja folytatni tevékenységét. A pártok esetében ez a védelem – a pártoknak az Alaptörvény VIII. cikk (3) bekezdése szerinti alkotmányos feladatokra tekintettel – még erőteljesebb, hiszen választott nevük egyben a választók felé szóló üzenet is, amely a választásokon való indulás esetén a szavazólapon is feltüntetésre kerül.

Az egyesületek és különösen a pártok esetében a névválasztással szemben támasztott törvényi követelményeket éppen ezért az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére is tekintettel úgy kell értelmezni, hogy azok – a szükségességi-arányossági tesztnek megfelelően – csak a kívánt, legitim cél eléréséhez feltétlenül szükséges mértékben korlátozzák az egyesület és különösen a párt szabad névválasztását.

4.2. A névvalódiság követelményének rendeltetése, ekként az alapjog-korlátozás célja alapvetően negatív jellegű: azt szolgálja, hogy a választott név ne tévessze meg a polgárokat. Éppen ezért

alaptörvényszerűen tilalmazott az olyan név használata, amely más tevékenységet vagy más szervezeti formát állít, illetve sugall ahhoz képest, mint amelyet az adott jogi személy a létesítő okirata vagy a jogszabályok szerint folytat/folytathat. Ennek megfelelően viszont nem minősülhet „megtévesztőnek” az az elnevezés, amely a szervezettel és annak tevékenységével kapcsolatban semleges, csak az, amely kifejezetten ellentétes azokkal. Mindaddig, amíg ilyen ellentét nem mutatható ki, addig a választott név megfelel a névvalódiság követelményének, mivel ellenkező esetben nem az adott cél eléréséhez szükséges legenyhébb korlátozást alkalmazná a bíróság.

Az eljáró bíróságok ehhez képest tágabban értelmezték a névvalódiság követelményét, mivel azt pozitív tartalommal töltötték fel, amikor megkövetelték, hogy az elnevezés a szervezet céljával legyen kapcsolatba hozható, utaljon az alapszabály szerinti tevékenységre, a közhatalomban való részvétel jelképe legyen, vagy a politikai szervezet jelentőségét fejezze ki. Megjegyzi a panaszos, hogy a gazdasági társaságok névválasztása nem esik alapjogi védelem alá, mivel az nem része az egyesülési szabadságnak – mégis, a gazdasági társaságok esetében töretlenül érvényesül a névvalódiság elvének fentebb ismertetett, negatív értelmezése. Ha az alapjogi védelemmel nem rendelkező gazdaságitársaság-alapítás esetében a kívánt cél eléréséhez elegendő a névvalódiság követelményének negatív értelmezése, akkor nem lehet alaptörvény-szerű a fokozottabb, alapjogi védelmet élvező egyesületek és pártok esetében egy korlátozóbb értelmezés.

A támadott végzés egyébként az általa tételezett, jogszabályi alap nélküli pozitív követelményeknek való megfelelés hiányának pusztá deklarálásán túl semmivel nem támasztja alá azt, hogy miben tévesztené meg a közönséget a Magyar Kétfarkú Kutya Párt elnevezés használata. Ettől függetlenül a bejegyezni kívánt szervezet elnevezése pozitív értelemben is pontosan leírja a szervezet működését. Nem vitatható módon „pártról” van szó, a névben szereplő „magyar” kifejezés pedig jelzi, hogy tevékenységet a szervezet Magyarországon kívánja végezni. A „kétfarkú kutya” szóösszetétel az *as happy as a dog with two tails* [olyan boldog, mint a kutya, akinek két farka van] angol szólásra (lásd az Oxford English Dictionary-ben a P22 jelentést, <http://www.oed.com/viewdictionaryentry/Entry/56405>) utal. A választott név a nyilvánosság számára ismert, a facebookon a megalakult, de nyilvántartásba nem vett pártnak 88 ezer követője van, ami több parlamenti párt követőinek számát is meghaladja. A nyilvánosság előtt a szervezet által eddig kifejtett tevékenység során soha senkiben nem merült fel, hogy a párt neve megtévesztő lenne.

Mivel a névvalódiság követelményét az elérni kívánt célhoz képest tágabban értelmezték az eljáró bíróságok, az egyesüléshez való jogot a feltétlenül szükséges mértéknél jobban korlátozták, ami az Alaptörvény VIII. cikk (2) és (3) bekezdésének sérelmére vezet.

4.3. Megjegyzi a panaszos, hogy a támadott végzés szerint a bíróság nem értékelhette azt a panaszos által a fellebbezésben hivatkozott körülményt, hogy más pártok esetében milyen elnevezéseket tartott összeegyeztethetőnek a névvalódiság követelményével a bíróság. Noha az egyik ügyben meghozott döntés a bíróságot egy másik hasonló ügyben jogi értelemben kétségtől nem köti, felveti a pártok közötti esélyegyenlőség sérelmét az, ha más mércét alkalmaz a bíróság egyik és másik párt esetében.

Amint arra az Alkotmánybíróság a 63/2008. (IV. 30.) AB határozatában rámutatott, „[a] parlamenti demokrácia alapja a politikai pártok választópolgári támogatottságért való versengése. A demokrácia egészséges működése nem képzelhető el politikai pluralizmus és a pártok politikai küzdelemben való esélyegyenlősége nélkül. Ez viszont feltételezi a pártok tevékenységére vonatkozó jogi keret azonosságát. Az államnak ezért semlegesnek kell maradnia a politikai pártok küzdelemben és a politikai verseny feltételeit szabályozó jogszabályok megalkotása során.” Ugyanez a követelmény nem korlátozódhat a jogalkotásra, annak a jogalkalmazás során is érvényesülnie kell.

Ebből a szempontból igenis értékelni kell a jelen ügy eldöntése során is, hogy a bírósági gyakorlat a névvalódiság követelményét miként alkalmazza, mivel ellenkező esetben sérül a pártok közötti esélyegyenlőség alkotmányos értéke. A civil szervezetek névjegyzékét áttekintve megállapítható, hogy a bíróság egyéb esetekben a névvalódiság követelményét negatívan értelmezte, ennek keretében pedig nem követelte meg, hogy az adott párt elnevezése és tevékenysége között szoros és kimutatható, pozitív kapcsolat legyen. Ez történt az AQUILA Párt (Fővárosi Törvényszék, 14981/2013.) esetében, ahol az elnevezésben vezérszóként szereplő *aquila* [sas] kifejezés semmilyen formában nem hozható összefüggésbe a nyilvántartás szerint a párt céljaként megjelölt, az „emberi lét méltóságának megőrzése bibliai követelményével”, de nem is ellentétes azzal. Éppen ezért járt el jogszerűen a Fővárosi Törvényszék a bejegyzés során, mivel a cél és a tevékenység, valamint az elnevezés között ellentét nem mutatkozott. Hasonló a helyzet a Kalózpárttal (Győri Törvényszék, 62532/2012.) is, amelynek legfőbb politikai célja, a szabad információáramlás biztosítása és a közvetlen demokrácia kiterjesztése semmilyen pozitív összefüggésbe nem hozható a kalóz szó eredeti értelmével. Mint ahogyan azonban a párt tevékenysége és elnevezése között tételes ellentét nem volt kimutatható, a bíróság nem látta sérülni a névvalódiság követelményét.

4.4. A névszabatosság követelményének állítólagos megsértését a másodfokon eljáró bíróság érdemben nem támasztotta alá, pusztán a „méltó pártnevekről” saját maga által alkotott értékítéletet érvényesítette a nyilvántartásba venni kért párttal szemben. A névalkotással

szemben támasztott társadalmi követelmények a panaszos álláspontja szerint nem azonosíthatóak a bíróságnak a „méltó pártnevekről” alkotott értékítéletével. A társadalmi követelményeknek való megfelelés hiányát egyebekben élesen cáfolja az, hogy a megalakult, de nyilvántartásba nem vett párt a közösségi média immár megszokott szereplője anélkül, hogy bármilyen negatív társadalmi visszhangot váltott volna ki az elnevezése.

4.5. Az elsőfokú és a másodfokú végzésekből kikövetkeztethetően az eljáró bíróságok a névvalódiság és a névszabatosság körében értékelték a „viccpártokkal” kapcsolatos elutasító álláspontjukat. Az elsőfokú végzés indokolásának az a megfogalmazása, hogy a választott név „nem fejezi ki egy politikai szervezet társadalmi jelentőségét, ténylegesen deklarált célját”, arra utal, hogy a bíróság álláspontja szerint nem egyeztethető össze a pártok alkotmányos rendeltetésével a politikával való elégedetlenségnek az abszurditás eszközeivel való bemutatása. A panaszos álláspontja szerint azonban ez a kérdés nem hozható alaptörvény-szerűen összefüggésbe a névvalódiság és a névszabatosság követelményével, mivel azt a kérdést feszegeti, hogy a pártok milyen célokért és milyen tevékenységet folytathatnak, illetve ezek felett milyen előzetes kontrollt gyakorolhatnak az állami szervek. Erre a jelen alkotmányjogi panasz 5. pontja tér ki részletesen.

5. A támadott végzésből kitetszően mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bíróság a kérelmező „viccpárti” jellegét a nyilvántartásba vétel akadályaként értékelte.

A pártok nyilvántartásba vétele, ezzel jogalanyiségük létrejötte a versengő parlamentáris demokrácia egyik kiinduló feltétele. Az Alkotmánybíróság már hivatkozott 63/2008. (IV. 30.) AB határozata fényében az államnak és annak szerveinek tartózkodnia kell attól, hogy a pártok „helyes” vagy „méltó” tevékenységétől alkotott elképzeléseiket a pártokkal szemben érvényesítsék. Az Alaptörvény és a Ptv. világosan kinyilvánítja, hogy a pártok szabad versengését az állam csak annyiban korlátozza, amennyiben a hatalom erőszakos megszerzését vagy gyakorlását, illetve a hatalom kizárólagos birtoklását tilalmazza. E kereteken belül az egyes pártoknak a közjóról és a demokráciáról alkotott elképzelései szabadon versenyezhetnek a választók támogatásának elnyeréséért. Nincs ezért alaptörvény-szerűen lehetősége a bíróságnak annak, hogy egy-egy párt működését a párt „komolytalanságára” vagy „viccpárti” jellegére hivatkozva, illetve arra utalva megakadályozza.

Az európai alkotmányos hagyományban a politika, a közügyekkel való foglalkozás részét képezi az ókor óta a politikával szembeni, akár maró gúny alkalmazása, a közhatalom gyakorlóitól előtt görbe tükör állítása, de akár az „antipolitika”, a hivatásos politikusokkal

szemben a civil részvétel ideáljának képviselője is. Ezek a tevékenységek mindaddig alkotmányos védelem alatt állnak, amíg az Alaptörvény által szabott tilalmakat nem sértik. Ha nem így lenne, az azzal járna, hogy az egyes pártok között a közjóról alkotott elképzeléseik, vagyis ideológiájuk szerint tesz különbséget egy állami szerv, ami nem egyeztethető össze az Alaptörvény VIII. cikk (3) bekezdésével.

Ennek a hagyománynak a részeként szerte a világban működnek „viccpártok”, amelyek népszerűsége különösen az utóbbi években kifejezetten megnőtt. Izlandon a *Besti flokkurinn* [Legjobb Párt] elnevezésű párt az utolsó önkormányzati választásokon a fővárosban relatív többséget szerzett (lásd http://en.wikipedia.org/wiki/Reykjavik_City_Council_election,_2010), aminek eredményeként 2010 óta e párt adja a reykjaviki főpolgármestert. A kampány során a párt a hagyományos politikát olyan módon figurázta ki, hogy programjában az állatkertbe jegesmedvét, a reykjaviki repülőtérre Disneylandet, az izlandi tengerpartra pálmafákat vagy az uszodákban ingyen törölközőt ígért a választóknak.

A Magyar Kétfarkú Kutya Párt a nevével, közismert jelképével (a valószínűtlenül nagy piros szemekkel rendelkező kétfarkú kutyával), továbbá nyilvánvalóan megvalósíthatatlan „ígéreteivel” azt a véleményét fejezi ki, hogy a hagyományos politikai elit a választókat nem tekinti felnőttnek: a hagyományos pártok az ingyen sörhöz és az örök élethez hasonló abszurd, nyilvánvalóan teljesíthetetlen ígéretek tesznek, anélkül, hogy ezek megvalósíthatatlanságát a választók előtt nyilvánvalóvá tennék. Ennek a jelenségnek a bírálata, az abszurditás eszközével való bemutatása az Alaptörvény vagy a Ptv. egyetlen rendelkezésével sem ellentétes, az ilyen politika megítélésére egyedül a választók jogosultak.

6. Az indítványozó és a jogi képviselő az indítvány közzétételéhez hozzájárulnak azzal, hogy az indítványban szereplő lakcím- és más hasonló adatok anonimizálását kérik. Az ügyben felülvizsgálati eljárás nincs folyamatban.

Budapest, 2014. január 10.

Tisztelettel,

